

הטפד לי. בן-צבי

אישי הנשיא, אחותנו רחל ינאית - בן-צבי,  
גבירותיי ורבותיי,

לפני שנה הושבתה שמחת חג העצמאות שלנו סחמת תחושת  
האנדה הגדולה בפסירתו של הנשיא השני לישראל, יצחק בן-צבי.  
בדסה היה, כי עכשיו, כעבור שנה, נוכל להסתכל באבלנו של עצמנו  
מסרחק מה; נוכל להעריך, בהיקף-שטבעד-לזמן, מה היה לנו יצחק  
בן-צבי, האיש, הנשיא, איש הרוח והמעש, מה מורשתו ומה הפרץ  
הגדול שנבעה בתוכנו עם הסתלקותו. למוא; גם עכשיו תקצר היד.

ומה הפלא שבדבר?

הלוא היינו של יצחק בן-צבי ז"ל מקפלים בתוכם דברי  
ימי דורותינו האחרונים. יריעת מעשיו ושסה עיונו חופפים את  
תולדות קוסטיות ישראל בארצו.

אי-אפשר לספר את ראשית תולדותיה של חנועת העבודה  
העברית בארץ בלי בן-צבי. אי-אפשר לדבר על ראשית הקמתו של כוח  
יהודי עצמי בארץ-ישראל בלי בן-צבי, מייסד בר-גיורא והפוסט.  
אי-אפשר לדבר על ראשית טאבנו המדיני של היישוב בלי להזכיר את  
שמו. אין להעלות את זכר הגדודים העבריים בסלחמת העולם הראשונה,  
בלי לציין את חלקו הנכבד של יצחק בן-צבי בפרק חשוב זה. פרעלו  
בימי הסאנדאט, בורעו הלאומי ובמסודות יישוביים אחרים, עודם  
חיים בזכרוןותינו.

בחירתו של יצחק בן-צבי, אחר פסירתו של הנשיא הראשון  
ד"ר חיים ויצמן, להיות התגלמותה האישית של המדינה וסמלה החיי,  
בראתה על כן לכול כפעטה הטבעי וההגיוני.

הוא הפניק למוסד הנשיאות תוכן עשיר וחדש, המקפל בתוכו  
באון וצניעות בכפיפה אחת. הוא היה נשיא של העם, מן העם ולסעו  
העם אשר אהב.

MEMORANDUM FOR THE DIRECTOR

Subject: [Illegible text]

[Illegible text]

[Illegible text]

[Illegible text]

[Illegible text]

[Illegible text]



אילו נתבקש מישהו לשרטט את דמותו בשתי מילים היה אומר: אהבת ישראל. אהבת ישראל זו, ואהבת ארץ-ישראל, הן העובדות כחוס השני בכתיבו ובמחקריו.

לכאורה הרבה יצחק בן-צבי לעסוק בפרשיות שוליות בתולדות ישראל: השומרונים, הקראים, שרידי השבתאים ועוד. אבל לאמיתו של דבר בעיקר עסק ולא בשוליים. הוא חש והבין קיבוץ גלויות ומיזוגן בדורותינו מהו.

הוא הנחיל והעשיר לנו את ההכרה כי תקומת תרבותנו תובעת כינוס מורשת כל קיבוצי ישראל. כל שבטי ישראל יש להם חלק לעולם הירוחנו.

אין ל אנו יוצרים הרבות והווייה לאומית יש מאין. בשני דרכים חותרים אנו על עיקר מהותן: בגילוי הרובד הקדום, המשותף לאומה כולה, ובסינתיזה של יצירתה המפוצלת באלפיים שנות גלות. פועלו של יצחק בן-צבי ז"ל בחקר העם פונה לשני הביוונים הללו גם יחד, וכך זכה לגלם בהגותו, כמו בחייו, את אחדות האומה.

ברב או במעט, כל אחד מאיתנו הוא בן לשלוחה הרבות יהודית מסויימת שממנה צמח. אין קל מלשגוח ולהכנס בה, בשלוחתו, ומלחשוב שבשלוחה זו שלו דווקא גלומה היהדות, ושבה, ורק בה, המפתח להווייה ישראל. בן-צבי הורה והוכיח, כי לא זה הדרך. מיזוג גלויות לא יקום בדרך זה. גדולה מזו: קוממיות ישראל לא תיכון בדרך זה.

חנאי לקוממיותנו - היותנו עם אחד.

היו שניסו להרכיב על המציאות שלנו את המושג שצמח בארצות הגירה אחרות: כרר ההיתוך. המסל אינו דומה לנימסל. בארצות אחרות, כאמריקה, כאוסטרליה, המדובר היה בכך שקבוצות מהגרים אתניות קטנות יותר ייספגו בתוך שיכבה יסוד, שהיא, פחות או יותר, מעור אחד. התביעה שם הייתה להיטמע בלשון ובחברות, תוך חרומה עקיפה מסונממת להמשך התפתחותה.

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..



אנו לא הלכנו בדרך זו מלכתחילה, ויצחק בן-צבי ז"ל היה שותף גדול ומורה דגול לדרכנו המיוחדת. איננו ארץ הגירה סתם אלא גילום הממשי של חזון גאולה יהודי כללי. שוויון הערך של יצירת העם היהודי, לתקופותיו ולקיבוציו הוא לנו מושכל ראשון.

מבחינה זו הייתה משמעות סמלית וממשיה עמוקה להכרעה שנפלה בחנוכה \* החחיה, כשחידשה בריתה עם הלשון העברית. שתי המגמות בהווייהנו ובפועולו של יצחק בן-צבי, שעליהן דברתי קודם, התגלמו בבחירה זו: מצד אחד - החחירה של הרובד הקדום. מצד שני - העלאה היצירה הלאומית המאחדת, שהתנהלה במשך כל שנות הגולה בלשון העברית בכל פזורי ישראל.

כל יהודי הבא לארצו רואה את עצמו, ובדין הוא רואה את עצמו, כשותף שווה ערך, שווה זכות, ושווה חובה למעשה המיזוג הגדול. שותפות כזאת לא היכון בלי ידיעה הדדית ומעמקת, ידיעה מחוך כבוד ומחוך ענווה.

זכה יצחק בן-צבי ז"ל, וזכה בית ישראל, שיגלם בחייו מה שהורה בתורתו; הנשיא אוהב העם, הנשיא אוהב העם. הוא, ורחל רעייתו לימינו, עשו את ביתם בית מועד להמון בית ישראל, להוליכנו אל הפארת הגאולה על דרך מיזוג הגלויות.

ומילים אחדות ביום זה לאחותנו רחל ינאית בן-צבי. מסכת חיה ופועולה רב הפנים בארץ הזאת אחוזים ודכוקים בשרשרת המעשים המפוארים של אישה הדגול. היא הייתה שותפתו בהנחותו את הנועת הפועלים העברית ואת העם בדרכי העמל, המגן והקוסמיות. היא הייתה עימו ביצירת הדמות החדשה לנשיאות בישראל. לא יסופו מליבנו רגשי אחווה וחודה אליה, כשם שלא ימוש מחוכנו זכרו של יצחק בן-צבי.

דורות של קיבוץ גלויות ומיזוגן עוד נכונו לנו. ככל שנהיה נחונים לעבודה הגדולה הזאת, נזכור כערך, כסמל, וכפרק חיי ומפואר בתולדותינו את יצחק בן-צבי, מקבץ נידחי עמו ישראל.